

Advies: RAADSD20171025

AAN
College van de gemeente Gilze en Rijen

Gilze, 24 oktober 2017

Betreft: **ongevraagd advies inzake nieuwe afspraken over lichte ondersteuning**

Geachte leden van het College van de gemeente Gilze en Rijen,

De Adviesraad nam recent kennis van de memo "Nieuwe afspraken over lichte ondersteuning in de gemeente Gilze en Rijen in 2018" (17int10629, d.d. 18 juli 2017), die in september ter kennis is gebracht van de commissie Samenleving.

De gewenste ontwikkeling die de memo schetst, wordt door de ARSD onderschreven:

- a) meer gezamenlijke aanpak voor de professionele organisaties IMW, MEE en Contour de Twern;
- b) méér vraaggerichte inzet, en aansluiten op wat mensen al kunnen;
- c) meer samenwerking en afstemmen met vrijwilligersorganisaties;
- d) het maken van resultaatafspraken, in plaats van louter productafspraken.

In onze ogen zouden de ontwikkelingen a) t/m c) eigenlijk voor zich moeten spreken. De kanteling die enkele jaren geleden al is ingezet, omvatte deze elementen al. En als er momenteel overlappende taken zijn tussen de drie professionele organisaties zouden deze nu al in staat moeten zijn (geweest) om tot effectieve en efficiënte werkafspraken te komen, waarbij geen zaken dubbel gebeuren, noch mensen tussen de wal en het schip vallen.

De Adviesraad weet niet of deze gewenste ontwikkeling in de afgelopen jaren al heeft gewerkt in de praktijk. Als dat niet zo geweest is, dan hoort de Adviesraad graag wat de belemmeringen zijn geweest.

Niettemin vindt de Adviesraad het een goede zaak om via het instrument van het in te dienen gezamenlijke uitvoeringsplan (per 1 november), het gezamenlijke inhoudelijke verslag na afloop van het subsidiejaar en de overige voorwaarden, deze ontwikkeling in de toekomst te blijven borgen.

Op het maken van resultaatafspraken ad d) (waartoe zowel de Wmo als de Jeugdwet de gemeenten al sinds 2015 verplicht) gaat de Adviesraad hierna nader in.

Resultaatsturing

De omslag van sturen op output (wat is er gerealiseerd?) naar outcome (wat hebben onze inwoners er aan?) is terecht.

Maar het blijft deels onduidelijk hoe de gemeente en de uitvoerende partijen dit resultaat in de loop van de uitvoeringsprocessen gaan meten.

adviesraadsociaaldomeingr@hotmail.nl

<https://www.facebook.com/AdviesraadSociaalDomein.Gilze.en.Rijen>

www.Adviesraadsociaaldomeingr.nl

Op individueel niveau is dat beschreven, nl. door het meten van a. de cliënttevredenheid, b. het aantal klachten, c. de doelrealisatie, en d. de uitstroom. Dat lijken ons prima indicatoren, die ook goed aansluiten bij wat er bijv. in de jeugdzorg (en vanaf 2019 bij de Wmo-inkoop) aan indicatoren recent gebruikt wordt.

De Adviesraad adviseert om bij de operationalisering van deze indicatoren ook dezelfde meetinstrumenten te gebruiken, met dus dezelfde vraagstellingen en meetmethoden, om te voorkomen dat er een nieuw set aan onvergelijkbare indicatoren ontstaat.

Verder adviseert de Adviesraad om t.a.v. de klachten niet alleen te kijken naar de kwantiteit (hoeveel klachten?), zoals nu in de memo staat, maar zeker ook naar de ernst ervan en het oplossend vermogen van de instellingen.

In de memo stelt uw college dat voor de monitoring zoveel mogelijk gebruik gemaakt gaat worden van bestaande informatie(bronnen). De Adviesraad vraagt zich af welke informatiebronnen dat zijn, omdat er door de betrokken instellingen tot op heden niet op outcome wordt gemonitord (althans dat is de Adviesraad niet bekend).

Daarom denkt de Adviesraad dat de beleidsinformatie, zoals hiervoor bedoeld, waarschijnlijk apart georganiseerd dient te worden, dat kan makkelijk als maar gebruik wordt gemaakt van inmiddels ontwikkelde (meet-)instrumenten – deze zullen echter voor de betrokken instellingen waarschijnlijk nieuw zijn.

Door alleen gebruik te maken van bestaande informatie bij de instellingen gaat dat waarschijnlijk niet lukken – daar is iets meer voor nodig.

De Adviesraad mist de uitwerking van de resultaten op maatschappelijk niveau, zoals de genoemde versterking van de sociale basisstructuur: hoe wil de gemeente gaan vaststellen dat deze versterking plaats vindt?

Maar ook het monitoren van de gewenste verschuiving van zwaardere naar lichtere zorg lijkt ons een belangrijk maatschappelijk resultaat, met andere woorden: hoe voorkom je met het effectief inzetten van lichte ondersteuning dat er zwaardere ondersteuning nodig is? De Adviesraad wijst erop dat dit momenteel in de jeugdzorg – waar het voorkomen van zwaardere (en dus ook duurdere) zorg een belangrijke doelstelling is - volstrekt niet gerealiseerd wordt in de jeugdregio Hart van Brabant, zonder dat het de betrokken partijen (professionele jeugdzorgaanbieders, sociale teams en gemeenten) duidelijk is waarom dat zo is.¹ Apart onderzoek is daar blijkbaar nodig om dit te analyseren, terwijl dat in onze ogen in de beleidsmonitor besloten zou moeten zitten.

Voor beide aspecten van maatschappelijk resultaat, zoals hiervoor genoemd, zal per 31 december a.s. toch minimaal duidelijk moeten zijn wat de 0-metingen zijn. Is door de gemeente - samen met de uitvoerders - al nagedacht hoe deze in beeld te brengen zijn?

¹ De verschuiving naar zwaardere zorg doet zich met name voor binnen de laagspecialistische jeugdhulp (segment 2). Waar de verhouding in voorgaande jaren (in: licht – middelzwaar - zwaar) 46-34-20% was, werd dat nu 14-54-42%. Zie Nieuwsbrief Jeugdhulp Regio Hart van Brabant, 20 sept. 2017, p. 9.

Rol vrijwilligers

De Adviesraad vraagt zich verder af hoe de vrijwilligersorganisaties betrokken zijn bij a. dit proces van het ophalen van de vraag van inwoners en b. de respons daarop van de professionele partijen in de fase van het maken van één integraal uitvoeringsplan. De Adviesraad adviseert de gemeente om ook deze vrijwilligersorganisaties – en wellicht ook ter zake deskundige individuele vrijwilligers – een stem te geven bij de beoordeling van dit plan. Is uw college dat van plan? En zo ja hoe op welke wijze gebeurt dat dan?

Niet aanbodgericht maar vraaggericht

In de memo staat dat uw college uitgaat van een integrale aanpak, waarbij de vraag van de inwoners leidend is. De Adviesraad onderschrijft dat. Wij gaan er dan ook vanuit dat het niet noodzakelijk is (sterker nog: het zou toeval zijn) dat de huidige capaciteit per instelling hetzelfde moet blijven om het gezamenlijk plan uit te voeren. Met andere woorden: in onze ogen is de vraag van inwoners leidend en niet de huidige capaciteit van de betreffende instellingen.

Open toelating tot het plan en de uitvoering?

Het is de Adviesraad niet duidelijk welke partijen in aanmerking komen om het uitvoeringsplan te maken. Enerzijds krijgt de Adviesraad de indruk dat het de huidige instellingen (IMW, Contour de Twern en MEE) zijn die het uitvoeringsplan gaan maken. Dat zou niet logisch zijn volgens de Adviesraad, want in randvoorwaarde e) van de memo staat vermeld dat, vanwege de gewenste diversiteit in kennis en kunde, “nieuwe organisaties onderdeel (kunnen) uitmaken van de gezamenlijke aanvraag”. De Adviesraad hecht sterk aan deze randvoorwaarde, en vraagt het college dan ook welke pogingen er gedaan zijn om ook de kennis en kunde van andere organisaties erbij te betrekken? Ook in de zin dat derden als mede-uitvoerders van het plan kunnen fungeren?

Tenslotte nog een paar opmerkingen over uitwerkingszaken.

Relatie met het Sociaal team

Gaat de taakverdeling en afstemming tussen de professionals van de drie betrokken instellingen enerzijds en het Sociaal team anderzijds ook veranderen? Bij randvoorwaarde b) wordt aangegeven dat de professionals in de lichte ondersteuning (mede) zorg dragen voor een snelle inzet van de benodigde specialisten (bij complexere zaken). Maar de complexere zaken komen toch al bij het Sociaal team? Sterker nog: daarvoor is het toch in het leven geroepen (althans in de setting van onze gemeente)? Of valt die er in de toekomst als schakel tussenuit, of wordt de bemoeienis van het Sociaal team minder? De Adviesraad zou dit aspect graag nader toegelicht zien.

Verklaring omtrent het gedrag

Het college verwacht dat ook de vrijwilligers die lichte ondersteuning bieden voortaan een VOG kunnen overleggen. Over welke categorieën vrijwilligers hebben we het hier? De Adviesraad steekt voor om de kosten daarvan voor rekening van de gemeente te nemen.

Cliëntondersteuning

De Adviesraad vraagt zich af wat uw college bedoelt met de opmerking dat "de cliëntondersteuning in basis als een attitude" bij alle professionals wordt verwacht? Dat zou toch een vanzelfsprekendheid moeten zijn? Of bedoelt uw college iets anders, aangezien in de vervolgzin staat: "de wettelijk bepaalde onafhankelijkheid van cliëntondersteuning t.a.v. de besluitvorming over toekennen van voorzieningen moet geborgd blijven"? Moet deze onafhankelijkheid ook niet geborgd zijn bij deze lichte ondersteuning, die niet leidt tot een toekenning van een (maatwerk-)voorziening? De Adviesraad verzoekt uw college om hier duidelijkheid in te scheppen.

Namens de Adviesraad Sociaal Domein Gilze en Rijen,

Frits van Vugt,

voorzitter